

життєдіяльності людини заслугоує на особливу увагу, вимагає філософського осмислення, систематизації накопичених уявлень про них.

Список використаних джерел та літератури:

1. Глоссарий інтернет-маркетинга. URL: <https://www.glossary-internet.ru/terms/D/digital/>
2. Малєєва Н. Комунікативні інтернет-практики в сучасному суспільстві. *Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика*. 2015. Вип. 1. С. 128-135.
3. Alexander J., ed., *The Meanings of Social Life: A Cultural Sociology*. Oxford and New York: Oxford University Press, 2003., 296 pp.,
URL:<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0268580906067795>
4. Настояща К.В. Комунікативні практики соціальних мереж: фактори та вектори трансформації. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. Вип. 77. 2018. С. 118–126.
5. Кметик-Подубінська, Х. І. Типи комунікативних практик інформаційного суспільства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Юридичні науки: Херсон, 2023. Вип. 2. С. 5-9.

ГРЕЧКОСІЙ Руслан,

докторант кафедри філософії Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ВЛАДИ В КОМУНІКАТИВНИХ ТЕОРІЯХ

Ремінісценції комунікативної філософії в сучасному соціокультурному дискурсі представлені різновекторним спектром актуальної проблематики. Сьогодні набуває нових форм методологічних підходів до вивчення взаємовідносин між людьми і з'ясовує підстави процесів до яких вони залучені. В залежності від поточних явищ «в межах комунікативного дискурсу формуються

підстави для еволюційного оновлення» [2, с. 4]. Постійне тяжіння до перегляду окремих феноменів змушує інтелектуалів реактуалізувати їх змісти та смисли і, за необхідності, відсікати чи навпаки позиціонувати їх в якості перспективних.

Одним із таких явищ, яке в сучасному дискурсі, піддається постійній ревізії – є питання влади. Так Юрген Габермас, як один з представників комунікативної філософії, говорить про так звану «комунікативну владу». Як і К.-О. Апель, Юрген Габермас притримується думки [1], що всі суспільні явища від розв'язання соціальних конфліктів та проблем, до легітимації процесів мають єдину платформу до вирішення та встановлення права, добросовісності тощо – це публічний простір. «В кожній країні, повсякчас, відповідно до соціальних норм, які вже склалися, чи перебували в процесі становлення, нове суспільство шукало особливих шляхів для вираження своїх ідей та інтересів» [1, с.141]. Саме у публічному просторі людина здатна долучитися до комунікативної спільноти та зайняти місце з-поміж політичної громадськості. Крайня, за умови виваженості та свідомого підходу («в класовому суспільстві громадська демократія від самого початку вступає у суперечність з істотними передумовами власного самоусвідомлення» [1, с.15]), здатна породжувати мережу точок зору зосереджених навколо проблем-імпульсів, що провоковані приватним. Відтак здатність громадськості впливати на прийняття рішень, залежить від рівня інтенсивності тих імпульсів, які спонтанними сплесками можуть виринати в тій чи іншій області соціального. Завдяки діям, які носять комунікативний характер, людина здатна долучатися до процесу політичного дискурсу. Саме так і проявляється комунікативна влада, що ґрунтується на свободі волі у вираженні громадської думки. Звісно не факт, що громадська думка матиме вплив на прийняття політичного рішення «адміністративною владою» та все ж є шанс, що принаймні її буде прийнято до уваги при прийнятті рішення. Це буде необхідним, принаймні, для того аби не викликати надмірного громадського резонансу. Дана формула може бути дещо зідеалізованою, однак, як

вважає Юрген Габермас, саме на таких засадах і має діяти адміністративна влада. Адже, якщо вона виключає громадську думку, то автоматично засвідчує про те, що не діє на підставах дискурсивної етики.

К.-О. Апел значну увагу приділяє роз'ясненню того чим є дискурсивна етика, яка діє на принципах комунікативних актів. В кожному комунікативному акті, як вважає мислитель [3], міститься комунікативна позиція адресата та інтерпретативний момент меседжу, що вкидається в публічний простір. Відтак повернувшись до логіки розмірковувань про владу Ю. Габермаса, слід враховувати, що постульовані громадськістю в комунікативній площині меседжі, будуть інтерпретованими адміністративною владою. І саме тому, громадська думка має бути досить конкретно та позбавленою емоційного фльору. Як говорить Юрген Габермас: «Постійне коментування і критика заходів корони, парламентських рішень, що так піднялося до рангу інституції, змінюють навіть обличчя... державної влади» [1, с. 105].

Вищезазначена ідея комунікативної влади, відображує ідею того, що соціокультурний простір – є простором співбуття та співтворення, що є неабияк актуальним в періоди криз, катастроф тощо. Важливо щоб адміністративна влада та громадськість вміли чути одна одну. Адже досягнення консенсусу в тому чи іншому питанні, можливе лише за умови вміння налагодження зв'язків між різними рівнями владного дискурсу.

Список використаних джерел та літератури:

1. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство. Львів: Літопис, 2000. 318 с.
2. Шабанова Ю.О. Історія філософії: сучасні комунікативні вчення [Текст] : навч. посібник / Ю.О. Шабанова, І.А. Яременко, Н.Ю. Тарасова. Д.: Національний гірничий університет, 2012. 120 с.
3. Apel K.-O. A Planetary Macroethics for Humankind: The Need, the Apparent Difficulty, and the Eventual Possibility. In E. Deutsch (Ed.),

---

Culture and Modernity: East-West-Philosophical Perspectives.
Honolulu: University of Hawaii Press, 1991. pp. 261–278.

ГУМЕНЮК Юлія,

*здобувач поза аспірантурою кафедри етики, естетика та
культурології філософського факультету Київського національного
університету імені Тараса Шевченка*

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АЛЬТРУЇЗМ ЯК ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ ЛЮДСЬКОГО МОВЛЕННЯ

Основою комунікативних процесів є жива природна мова з усіма наявними складниками комунікації: фізичними, фізіологічними, психологічними, соціальними, контекстними, ситуативними та ін. У другій половині ХХ століття про мову стали говорити як про форму, спосіб життєдіяльності, вираження особистості, вербалізації досвіду і його усвідомлення, організації міжособистісного спілкування у процесі спільної діяльності людей [1, с.8, 11]. Тому, на думку Л. Дротянко «Проблеми соціальних комунікацій, комунікативних актів, комунікативних дій ... є перманентно актуальними для різних соціально-гуманітарних наук, оскільки сама сутність суспільного буття виявляє себе через мову і мовлення» [2, с.16-17].

Серед значної кількості проблем, охоплених дослідженнями мови й мовлення, нашу увагу привертає лінгвістичний альтруїзм, як важливий аспект людської поведінки, який виражається в тому, що люди, спілкуючись, діляться інформацією та своїми знаннями з іншими, і роблять це часто безкорисливо. Одразу природньо виникає егоїстичне питання – навіщо ділитись знаннями й інформацією, коли їх можна тримати в собі? Відповідь віднаходимо в універсальній теорії альтруїзму, в межах якої даний феномен розглядається як система ціннісних орієнтацій особистості, при якій основний мотив і критерії етичної оцінки засновані виключно на інтересах та благах іншої людини або соціуму. Очевидно, проблема